

OINARRIZKO HEZKUNTZARAKO TUTORETZA PLANA EGITEKO ORIENTABIDEAK

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZA
1. eta 3. MAILAK

2007 - 08 IKASTURTEA

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

HEZKUNTZA, UNIBERTSITATE
ETA IKERKETA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN,
UNIVERSIDADES E INVESTIGACIÓN

**OINARRIZKO HEZKUNTZARAKO TUTORETZA-PLANA EGITEKO
ORIENTABIDEAK:
BIGARREN HEZKUNTZAKO 1. ETA 3. MAILAK
2007-08 ikasturtea**

AURKIBIDEA:

1. ZATIA: TUTORETZA-PLANAREN ESPARRU OROKORRA

- 1.- Sarrera**
- 2.- Tutoretza-planaren atalak**
- 3.- Tutoretzatik garatu beharreko gaitasunak**
- 4.- Tutorearen esku-hartze eremuak**
- 5.- Tutorearen zereginak**
- 6.- Tutoretza-planaren jarraipena eta ebaluazioa**

2. ZATIA: BIGARREN HEZKUNTZAKO 1. ETA 3. MAILETAN TUTORETZA-PLANAK DUEN GARAPENA

- 1.- Orientazio Arloaren gaitasunak, Bigarren Hezkuntzan**
- 2.- Orientazio Arloaren eduki-multzoak**
- 3.- Eduki-multzo bakoitzari lotutako gaiak eta materialen erreferentzia**
- 4.- Edukien banaketa mailen eta garrantziaren arabera**
- 5.- Gaitasunak eta ebaluazio-irizpideak**

1. ZATIA: TUTORETZA-PLANAREN ESPARRU OROKORRA

1.- SARRERA

Hezkuntza-orientabidea etengabeko laguntza-prozesu sistematikoa da, eta hezkuntza-jardueran sartuta dago. Ikasleei bere proiektu pertsonalaren eta profesionalaren jabe izan daitezen trebatzeko gaitasunak eskuratzen laguntzea da orientabidearen helburua.

Orientazioko edukiek eskolako curriculum guztian dute eragina, eta zeharka garatu behar dira, alor guztietan. Hala ere, ikasketa horien zati bat esplizituki landu beharko da tutoretzan, hazkuntza pertsonalerako garrantzia duelako, ondorengo ikasketetan eragina duelako, eta bizitzako hainbat egoeratan erabil daitekeelako.

Ikastetxearen heziketa-proiektuaren barruan, tutoretza-plana da ikasleen eskolatzeko-aldi osoan orientazio eta jarraipen ekintza guztiak antolatzeko egitura. Oinarrizko gaitasunak lortzea da orientazio eta jarraipen ekintza horien helburua.

Tutoretza-lanaren helburua da ikasleak bere burua ezagut dezala eta onar dezala, sozializazio-prozesua hobe dezala, erabakitzen eta ikaskuntza-arazoak konpontzen ikas dezala, eta bere proiektu pertsonal eta profesionalaren protagonista senti dadila.

Tutore-taldeari dagokio tutoretza-plana egitea, orientatzaileak, aholkulariak eta/edo etaparen koordinatzaileak aholkatuta.

Horrez gain, tutoreari dagokio tutoretza-plana garatzea, irakasle-taldearekin elkarlanean eta talde-gelan eragina duten beste eragile batzuekin koordinatuta. Halaber, orientatzailearen eta/edo aholkulariaren laguntza izango du, ikasleen aniztasunari erantzuten laguntzeko eta erantzungo diola bermatzeko, bai eta tutoretza-lana berritzeko eta etengabe hobetzeko ere.

Tutoretza-planak taldean tutoretza-orduan garatu beharreko curriculumeko orientazio-edukiak antolatzen ditu. Horrez gain, tutorearen esku-hartzea sistematizatzen du, ikasleen banakako eta taldeko jarraipeneko hainbat eremutan, familiekin izan beharreko harremanetan, eta irakasleekin eta kanpoko beste eragile batzuekin dagoen koordinazioan.

Hortaz, tutoretzan ikasketa-prozesuak daude, eta, hori dela-eta, bere edukiak ditu. Eduki horiek gaikako lau multzotan jaso daitezke, eta etapan zehar garatuko dira. Gaikako lau multzo horiek hauek dira: garapen pertsonala, besteekiko harremanak, lanbide-orientazioa eta ikasketa-prozesuak. Laurek hezkuntza-orientazio lotura zuzenagoa duten oinarrizko gaitasunak garatzen laguntzen dute. Multzo bakoitzeko gaiak edo edukia aldatu egingo dira etapan zehar.

Bizitzan beharrezkoak diren gaitasun horiek eskuratzen laguntzeko arduraren irakasle-talde osoarena da, baina, batez ere, tutorearena. Beraz, ikasketa-prozesuan eta bizitzaren garapenaren prozesuan ikasleari laguntzea da tutorearen zeregin nagusia. Oinarrizko gaitasun horiek lortzea da hezkuntza-helburua, eta helburu hori da prozesuaren gida.

Alor tradizionaletan bezala, tutoretzan eta orientabidean ere ebaluazio-irizpideak identifikatu dira. Irizpide horiek gaitasunak eskuratzen doazela egiaztatzeko balioko diete ikasleei eta tutoreari.

2.- TUTORETZA-PLANAREN ATALAK

Ikastetxeko tutoretza-planak atal hauek izango ditu, gutxienez:

- Ikasleen beharrak kontuan hartuta, tutoretzatik lortu nahi diren helburuak gaitasunak, eta edukiak.
- Eremu bakoitzean tutoreari dagozkion ekintzak: ikasleei, irakasle-taldeari, familiei eta beste hainbati zuzenduak.
- Ekintza horien plangintza, ikasturtean zehar.
- Plana bera ebaluatzeko irizpideak.

3.- TUTORETZATIK GARATU BEHARREKO GAITASUNAK

Europako Parlamentuak funtsezko zenbait gaitasun ezarri zituen **2005ean**, erreferentzia-esparru gisa. **Oinarrizko Hezkuntzako Curriculum (Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzen den curriculum)** ezartzen duen Dekretuan honela zehaztuta daude gaitasun horiek:

- a) Gaitasuna kultura zientifikoan, teknologikoan eta osasun-kulturan
- b) Ikasten ikasteko gaitasuna
- c) Matematika-gaitasuna
- d) Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna
- e) Gaitasun digitala eta informazioaren trataerarakoa
- f) Gizarte- eta hiritar-gaitasuna
- g) Giza eta arte-kulturarako gaitasuna
- h) Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna

Gaitasun horien eraikuntza diziplina arteko eraikuntzat hartu behar da, eraikuntza globalizatutzat. Aurretik esan dugun bezala, tutoretzak berariaz landuko ditu gaitasun horietako batzuk.

Hauek nabarmentzen ditugu:

- **Ikasten ikasteko gaitasuna:** ikasten hasteko eta gero eta eraginkorrago eta autonomoago ikasten jarraitzeko trebetasuna da, bakoitzaren helburuak eta beharrak kontuan hartuta. Norberak dakienaz eta ikasi behar duenez jabetzea esan nahi du, ikasteko erak eta erabiltzen dituen baliabide eta estrategiak zein diren ohartzea. Bakoitzak bere ikasketa antolatu eta denbora eta informazioa kudeatu behar du. Ikasten ikasteko, norbere

esperientziak aprobetxatzen jakin behar da funtsean, eta jarrera kritikoa hartu behar da, arazoak hautemateko eta konpontzeko moduaren arabera. Bakoitzak bere portaera aztertzeko, arazoen iturriak identifikatzeko eta behaketak aktiboki aprobetxatzen jakiteko gai izan behar du.

- **Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna** sormenarekin, berrikuntzarekin, arriskuak hartzearekin eta proiektuen plangintza egiteko eta kudeatzeko trebetasunarekin lotuta dago. Ekintzaile izaten ikasteko gaitasunak irudikatzeko, gauzei ekiteko eta banakako edo taldeko ekintzak edo proiektuak sormenez, konfiantzaz eta arduraz garatzeko eta ebaluatzeko gai izatea eskatzen du, jarrera kritikoz, alde batetik norbere buruarekin, hobetzen joateko, eta testuinguruarekin, testuingurua ere hobetzeko. Egoerak aztertzeko, aukerak baloratzeko eta egokiena aukeratzeko ahalmena eskatzen du, egindako aukerarekin lan egiteko eta jarritako helburua lortzeko.
- Pertsona eta kultura arteko gaitasunek eta gizarte- eta hiritar-gaitasunek mota guztietako portaerak dituzte barruan. Gizarte-bizitzan eta bizitza profesionalean eraginkortasunez eta konstruktiboki parte hartzeko prestatzen dituzte ikasleak, batez ere, gero eta aniztasun handiagoa duten gizarteetan. Gatazkak gainditzeko eta/edo egoera arazotsuei aurre egiteko ere balio dute. **Gizarte- eta hiritar-gaitasunaren** garapenaren gakoetako bat, elkarrekin bizitzen ikasteko erreferentzia-ardatzari lotuta dago, eta interes orokorreko egoerak sortzea da gako hori. Lankidetzak, gizarte-gaiei edo gai akademikoei buruzko eztabaida edo kritika eta bizikidetzak-arauak eskatzen dituzte egoera horiek. Gelako kide guztiak aktiboki integratzea, eskolan dauden desberdintasunak onartzea eta taldean ikasle berriak sartzea gaitasun hori garatzen lagunduko duten gertaerak dira.

Tutoretzak berariaz lan egiten du gaitasun horiek garatzeko, eta, horrez gain, alor guztietako hezkuntza-gaitasun komunak koordinatzeko, dinamizatzeko eta sinergiak sortzeko ardura du, hezkuntza-komunitateko eragile guztiekin elkarlanean arituta.

4.- TUTOREAREN ESKU-HARTZE EREMUAK, OINARRIZKO HEZKUNTZAN

Tutoretza-planaren barruan jasota daude tutoreak ikasketa- eta hazkunde-prozesuan eta heldutasun pertsonaleko prozesuan ikasleei jarraipena egiteko eta laguntzeko egiten dituen zereginak.

Tutorearen zeregin horiek guztiak ondo zehaztutako **hiru jarduera-eremu hauetan garatzen dira:**

1. eremua: Zuzenean ikasleekin garatu beharreko ekintzak, bai taldean, bai banaka ere.

Tutoreak ikasleen laguntzarekin eta jarraipenarekin lotura zuzena duen ekintza garatzen du, bai banaka, bai taldean.

Tutorea da ikasle bakoitzaren jarraipen osoaren eta laguntzaren arduraduna, ikasle bakoitzak bere proiektu pertsonala eraiki dezan.

Eremu horren barruan sartzen dira taldean garatutako ekintzak —esate baterako, taldeko tutoretza orduetakoak eta ebaluazio-batzarrak— eta banaka garatutakoak —ikasle bakoitzarekin egindako elkarrizketak, gatazketan bitartekotza egitea, laguntza bilatzen laguntzea informazioa eskuratzeko eta erabakiak hartzeko...—.

2. eremua: Irakasleekin banaka eta gelako irakasle-taldearen parte gisa garatu beharreko ekintzak.

Tutorea da **irakasle-taldearen koordinatzailea**; hau da, ikasle-talde beraren hezkuntza-jardunean eragina duten irakasle guztien ekintzen koordinazioaren arduraduna da.

Eremu horren barruan daude taldeko esku-hartzeak —esaterako, irakasle-taldean bileren koordinazioa, ebaluazio-saioen koordinazioa... — eta banakako ekintzak irakasle-taldeko irakasle bakoitzarekin —adibidez, bere taldeko

ikasleen banakako edo taldeko egoerei buruzko elkarrizketak irakasle bakoitzarekin...—.

3. eremua: Ikasleen familiekin eta/edo legezko arduradunekin eta beste gizarte-eragile batzuekin garatutako ekintzak.

Gure ustez, funtsezko eremua da, ikasleei laguntza eta jarraipen egokia eman nahi bazaie.

Ezinbestekoa da tutoreak hezkuntza-arloko esku-hartzearen koordinazioa egin dezala, ikasleen ikasketa- eta orientazio-prozesuan esplizituki esku hartzen duten familiekin eta gizarte-zerbitzuekin.

Horrez gain, tutoreak taldeko ekintzak garatuko ditu familiekin eta/edo gizarte-eragileekin —besteak beste, bilerak—, ikasturtearen hasieran, etaparen amaieran eta egoerak hala eskatzen duen guztietan; eta taldeko ikasleak bizi diren gunetako gizarte-zerbitzuetako, hezkuntza-zerbitzuetako, aisiako, absentismoaren jarraipeneko... erakunde eta elkarteekin koordinazioak. Halaber, banakako koordinazio eta jarraipen sistematikoa egingo du, familiekin, gizarte-zerbitzuekin... elkarrizketak eta bilerak eginez, ikasleekin esku hartzean batasuna egongo dela ziurtatzeko.

5. TUTOREAREN ZEREGINAK

Zeregintzat hartzen da zenbait lanekin lotutako eginbeharra. Atal honetan, tutoretza-lanarekin lotutako hezkuntza-eginkizunak aipatuko ditugu; hau da, hezitzailearen eginkizunak.

Jarduerak aipatzean, funtzio jakin bat betetzen laguntzen duten ekintza zehatzagoak adierazi nahi ditugu.

Tutorearen zeregin guztiak bakar batean laburbildu ditzakegu: ikasle bakoitzaren eta talde osoaren ikasketa- eta heldutasun-prozesuari jarraipena eta laguntza ematea. Izan ere, zuzenean ikasleekin egiten dituen ekintzak eta irakasleekin, familiekin eta kanpoko zerbitzuekin egiten dituenak funtsezko zeregin hori lortzeko egiten ditu.

Eremu bakoitzean tutoreek beteko dituzten zereginak gehiago zehazteko, tutoretza-planaren garapenean tutorearen eginbeharra osatzen duten zereginak deskribatuko ditugu jarraian:

1.- Ikasleei lotuta:

- Ikastetxean eta lagun-taldean ondo integratzen laguntzea, eta ikastetxeko jardueretan parte har dezatela bultzatzea.
- Unerik larrienetan ikasleei aholkuak ematea: ikastetxe berrian sartzean, hezkuntza-ziklo edo –etapa aldatzean, hautazko ikasgaiak aukeratzean, lan-mundura igarotzean...
- Ikasketei begira eta lanbide arloan informazioa eskuratzea erraztu eta erabakiak hartzeko ikaskuntza egoerak sortaraztea ikasleen autoorientazioa bultzatuz.
- Ikasleen ikasketa-prozesuen jarraipen orokorra egitea, hezkuntza-erantzun eta/edo laguntza egokiak emateko.
- Ikasleen eskaerak, kezak, kexak... bideratzea, eta, taldeko ordezkariarekin eta ordezkariordearekin lankidetzan, gainerako irakasleen eta zuzendaritza-taldearen aurrean bitartekotza egitea, sortzen diren gaietan.

2.- Ikasle-taldearen irakasleei lotuta

- Bere taldeko irakasle-taldea koordinatzea, bai programazioan, bai ebaluazioan, bai irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuko banakako egoeren eta egoera orokorren azterketan. Tutoreek hiru bilera egin beharko dituzte gutxienez ikasturteko, bere taldeko irakasleekin, ebaluazio-saioetatik kanpora. Tutoreak bilera horien berri eman beharko dio ikasketaburuari, eta berak egingo du bilera horietarako deia.
- Tutoretza-plana jakinaraztea, adostea eta garatzea, planetik sortzen diren jardueretan esku hartzea eta elkarlanean aritzera bultzatuz.
- Ikasleen ezaugarriei buruzko informazioa ematea maila horretako irakasleei, eta programazioan, ebaluazioan eta hezkuntza-harremanean duten inplikazioa jakinaraztea.
- Bere taldeko ikasleen ebaluazio-prozesua koordinatzea, eta ebaluazio-prozesua egiteko saioak antolatzea eta saioen buru izatea.
- Curriculumaren egokitzapenetan laguntzea: curriculum-egokitzapenak, hezkuntzan berriaz esku hartzeko proiektuak, curriculum-aniztasuneko programak, premia bereziak dituzten ikasleentzako errefortzu-jarduerak eta haien hezkuntzan esku hartzeko jarduerak.
- Ikasleen ikasketa-zailtasun orokorrenei erantzutea, eta, ahal izanez gero, aurre hartzea, programazioari beharrezko egokitzapenak eginez, eta banakako hezkuntza-premiei ere erantzutea, horrela, beharra ikusiz gero, curriculum-egokitzapena egiteko.
- Ikasleen ebaluazio-prozesua koordinatzea, eta, irakasle-taldearen aholkularitzarekin, eskola-orientazioko banakako txostena egitea, familiak jakinaren gainean jartzeko eta ikasleak orientatzeko. (Txosten hori behin egingo da gutxienez Lehen Hezkuntza amaitzean, bai eta aparteko egoerak gertatzean ere; besteak beste, zikloa edo maila ez gainditzean. Txosten horiek guztiak isilpekoak izango

dira. Lehen Hezkuntza bukatzean egingo den banakako txostenak alderdi hauek erakutsiko ditu, gutxienez: ikasketak eskuratzeko maila —batez ere, ikasle bakoitzaren hezkuntza-aurrerapenean eragin handiena dutenak eskuratzeko maila— eta banakako arreta bermatzeko garrantzitsutzat hartzen diren gainerako alderdiak ere). 23. artikulua, Oinarrizko Hezkuntzako Curriculumaren Dekretua.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, tutoreak eskola-orientazioko banakako txostena egingo du, irakasle-taldearen aholkularitzarekin, aukeren hautaketan familiei informazioa emateko eta ikasleei orientatzeko. (Txosten hori behin egingo da gutxienez etapa amaitzean, bai eta aparteko egoerak gertatzean ere; besteak beste, maila ez gainditzean. Txosten horiek guztiak isilpekoak izango dira. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza edo Lanbide Prestakuntzako Hastapeneko Programa amaitzean, txostenak orientazioa eman beharko dio ikasleari, ikasketa- eta lanbide-arloan izango duen etorkizunari buruz). 23. artikulua, Oinarrizko Hezkuntzako Curriculumaren Dekretua.

- Irakasgaien estatistikak eta ikasketaburuak eskatzen dituen datu guztiak betetzea, bai eta tutoretza-lanetik sortutako ikasleen ikasketa-agiriak ere.

3.- Familiei eta/edo legezko tutoreei eta beste gizarte-eragile batzuei lotuak:

- Ikastetxearen eta hezkuntza-etaparen berri ematea gurasoei eta/edo legezko tutoreei.
- Banakako hezkuntza-prozesuaren jakinaren gainean jartzea, eta lankidetzat eskatzea.
- Familiak eman dezakeen informazioa jasotzea, ikaslea eta haren familia-testuingurua hobeto ezagutzeko.
- Gurasoei aholkularitza ematea; besteak beste, alderdi hauetan: ikasketa- eta portaera-arazoaren konponketan, ikasketen antolaketan eta plangintzan, eta ikasketa- eta lanbide-arloko erabakiak hartzeko garaian.

- Seme-alabak irakaskuntza-jardueretara azaltzen diren eta jardueretan parte hartzen duten jakinaraztea ikasleen gurasoei eta legezko tutoreei, eta haren hezkuntza-prozesuaren berri ematea.
- Eskola-jarduerekin lotutako gai guztiei buruzko informazioa ematea ikasleei, haren gurasoei eta/edo legezko tutoreei, haiek irakasleengana edo ikastetxeko aginte-organoetara jotzeko duten eskubidearen kalterik gabe. Tutorearen asteroko bisitaren ordutegia jakinarazi beharko die ikastetxeak familiei.
- Familien parte hartzea bultzatzea ikastetxean.

6. TUTORETZA-PLANAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

Ikasturtean, maila bakoitzeko tutore-taldeak tutoretza-planaren garapenaren jarraipena egingo du.

Ikasturtea amaitzean, tutoretza-planaren ebaluazioa egingo dute, eta baita planaren garapenari buruzko amaierako memoria ere. Memorian idatziko dute tutoreek, ikasleek eta lankide diren beste eragileek egindako behaketen laburpena, ondo atera diren alderdiak, sortutako zailtasunak eta aldatu beharko diren alderdiak.

Ebaluaziotik ateratzen dituzten ondorioak kontuan hartuko dituzte, hurrengo ikasturtean egin beharreko aldaketak eta egokitzapenak egiteko.

Tutoretza-planaren ebaluazioa egiteko, irizpide hauek erabil daitezke, besteak beste:

- Zer gaitasun-maila eskuratu duten, ezarritako ebaluazio-irizpideen arabera.
- Edukien garrantzia
- Jardueren egokitasuna, gaitasunak eskuratzeko
- Hiru jarduera-eremuetan aurrera eramandako ekintzen egokitasuna
- Ikasle-taldearen eta familien parte hartzea

2. ZATIA:

BIGARREN HEZKUNTZAKO 1. ETA 3. MAILETAN TUTORETZA-PLANAK DUEN GARAPENA.

1.- ORIENTAZIO ARLOAREN GAITASUNAK, BIGARREN HEZKUNTZAN

Oinarrizko gaitasuntzat hartzen da Oinarrizko Hezkuntzan ikasten ari den edozein ikaslek eskuratu behar dituen ezagutzen, trebetasunen, jarreraren eta balioen konbinazioa. Konbinazio hori guztia testuingurura egokituta dago, eta ikasleek, behar izateaz gain, ezinbestean eskuratu behar dituzte, garapen pertsonala izateko, hiritar aktibo bihurtzeko eta gizarteratzeko.

Sarreran adierazi dugunez, Oinarrizko Hezkuntzako curriculumak oinarrizko gaitasun hauek ditu barruan:

- b) Gaitasuna kultura zientifikoan, teknologikoan eta osasun-kulturan
- b) Ikasten ikasteko gaitasuna
- c) Matematika-gaitasuna
- d) Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna
- e) Gaitasun digitala eta informazioaren trataerarakoa
- f) Gizarte- eta hiritar-gaitasuna
- g) Giza eta arte-kulturarako gaitasuna
- h) Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna

Gaitasun horiek, zenbait irakasgai eta ezagutzaren hainbat alorren bidez eraikitzen dira, bai eta eskolako testuinguruetan eta eskolaz kanpokoetan gertatzen diren mota guztietako esperientzien bitartez ere.

Orientabidean eta Tutoretzaren helburutzat Bigarren Hezkuntzako etapan garatu beharreko gaitasun hauek identifikatu ditugu:

1.- Nork bere buruaren ezagutza aztertzea eta errealitate soziolaboralari buruz autonomiaz hausnartzea, bere etorkizuneko proiektu pertsonala bere ahalmenen eta balioen arabera zehaztu ahal izan dezan.

2.- Norberaren esperientziak aztertzea eta egiaztatzea eta bere inguruko pertsona garrantzitsuak baloratzea, bere buruaren irudi positiboa, bere buruarekiko konfiantza eta eraginkortasuna lortzeko.

3.- Bizitzako esperientziak eta bere nahiz gizarteko gatazka-egoerak irizpidez aztertzea; horrez gain, hainbat aukera baloratzea, elkarriketa oinarri hartuta erabaki arduratsuak hartzeko, besteekin eraikitze eta bere balioekin eta pentsaerarekin koherentea izateko.

4.- Ikasgelako eta ikastetxeko bizitzan gogo biziz parte hartzea, eta, elkarbizitza-arauak errespetatzeaz gain, bertako funtzionamenduarekin lotutako ekintzetan eta erabakietan inplikatzeko; horrela, herritar arduratsu, adeitsu eta kritiko gisa jokatu du.

5.- Jarrera irekia mantenduz, eskola-jarduerak gauzatzeko moduari eta egindako ahaleginari buruz hausnartzea; horrela, bere eskola-errendimendua ebaluatu eta beharrezko dituen hobekuntzak sartuko ditu, eta, horrez gain, ondo egindako lana baloratuko du.

6.- Inguruko pertsonen elkarlanean ikuspegi sortzailez aritzea, eta beste pertsonen bidez bere pentsamendua eraikitze, ideiak eta esperientziak partekatzeko, taldean lan egiteko eta komunikazio-sareak ezartzeko duen beharra baloratzea.

7.- Bidegabekeria- edo indarkeria-egoerekiko kritiko agertzea eta aniztasuna onartzea eta errespetatzea; horrela, kultura arteko gizarte honetan, bere portaera bat etorriko da justizia-, berdintasun-, bake- eta elkartasun-balioekin.

ARLOAREN GAITASUNEK OINARRIZKO GAITASUNEKIN DUTEN ELKARREKIKOTASUNA

ALORREKO GAITASUNAK	OINARRIZKO GAITASUNAK							
	a	b	c	d	e	f	g	h
1.- Bere buruaren ezagutza aztertzea...								x
2.- Norberaren esperientziak aztertzea eta egiaztatzea...						x		x
3.- Bizitzako esperientziak irizpidez aztertzea...						x		x
4.- Gelako bizitzan gogo biziz parte hartzea...						x		x
5.- Jarrera irekiaz hausnartzea...		x						
6.- Inguruko pertsonen ikuspegi sortzaileaz laguntzea...						x		x
7.- Gizarte-egoerekiko kritiko agertzea...						x		x

2.- ORIENTAZIO-ARLOAREN EDUKI-MULTZOAK

Pertsona bati banako pertsona gisa eta, aldi berean, gizarteko kide gisa hazi ahal izateko baliabideak edo bitartekoak ematea da hezteak. Ikastetxeak ikasleen gaitasunak garatzen lagunduko du, banakako desberdintasunak abiapuntu hartuta. Hori dela-eta, tutoretza ikasketa-prozesu bat da, eta garatuko ditugun gaiak ikastetxeko eremuetan edo testuinguruetan agertuko dira, ikasleek ikasketa esanguratsua izan dezaten. Gai horiek guztiak lau multzo hauetan bil daitezke:

1- Garapen pertsonala

Hazkuntza pertsonalarekin, arazoei aurre egiteko ahalmena hobetzearekin, erabakiak hartzearekin eta bizitzan zehar proiektu pertsonala egitearekin lotutako edukiak sartzen dira multzo honetan.

2- Lanbide-orientazioa

Eskolatze-prozesuak aurrera egiten duen heinean, ikasleak bere ikaskuntza-ibilbidearekiko eta lanbide-etorkizunarekiko hartutako erabakiek gero eta garrantzi handiagoa izango dute; erabaki horiek hartzeko, hain zuzen, nork bere buruaz eta lan-munduaz duen ezagutza hartuko da oinarri.

3.- Besteekiko harremanak komunikazioa, talde-lana eta gatazken konponketa

Giza taldeen funtzionamenduarekin, elkarbizitza-arauekin eta gatazken azterketa eta konponketaekin lotutako kontzeptuak, prozedurak eta jarrerak daude jasota multzo honetan.

4.- Ikasketa-prozesuak

Oro har, eskola-errendimendua, agenda-erabilera, lankidetzak-taldeak, ikasketa-tekniken aplikazioa eta metakognizio-estrategiak optimizatzen dituzten gaitasunekin lotutako edukiak dira.

3.- EDUKI-MULTZO BAKOITZEAN LANDU BEHARREKO EDUKIAK ETA MATERIALAK

1. eduki-multzoa: Garapen pertsonala

GAIK

- **Autoestimua eta autokontzeptua:**
Norberaren eta besteen itxaropenak.
Eragiten duten aldagaiak.
Autoezagutza.

- Sentimenduak eta emozioak

Nork bere buruarekin eta gainerakoekin lotutako sentimenduak identifikatzea eta erabiltzea

Autorregulazioa eta erregulazioa.

- Genero-nortasuna

Zereginak.

Norberaren irudia.

Sexuaren eta generoaren araberako sistemak

- Gizarte-trebetasunak

Gizarte-trebetasunak garatzea (ni eta besteak)

Gizarte-elkarrekintza.

Sentimenduak eta emozioak adieraztea

- Ahalmenak sustatzea:

Adimen-motak.

Motibazioa.

Ahalegina eta errendimendua.

- Giza eskubideak

Homogeneotasun- eta aniztasun-ideiak.

Kulturartekotasuna: identitatea, kultura-aniztasuna, arrazismoa.

MATERIALAK

Alonso Gancebo , Concha Iriarte Redín. **PECEMO: programa educativo de crecimiento y moral. Argit.: Aljibe**

Altable CH. **Educación sentimental y erótica.** Argit.: Miño eta Dávila

Ansa A., Ch Begué, J. Cabodevilla **Osasun eta garapen pertsonalerako gida.** Nafarroako Gobernua

Barragán F. ; J. M. De la Cruz... eta beste batzuk **Violencia de género y currículo: un programa para mejorar las relaciones interpersonales y la resolución de conflictos .** Argit.: Aljibe

Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Saila eta Osasun Saila **Uhin–Bare: Hezkuntza Afectivo-Sexualari buruzko programa/programa de Educación Afectivo Sexual.**

Eusko Jaurlaritz (1990). **Tú decides, Zeurea Erabakia. Guía 0.** Guidaliburua.

Garaigordobil Landazabal, Maite (2002) **Esku-hartze psikologikoa nerabeengan. Nortasunaren garapenerako eta giza eskubideen arloko hezkuntzarako programa.** Euskal-Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua

Garaigordobil Lanzazuri M. (2000) **Intervención psicológica con adolescentes: un programa de desarrollo de la personalidad y educación en derechos humanos.** Argit.: Pirámide

Gil Martínez R. (1997) **Manual para tutorías y departamentos de orientación: Educar la autoestima, aprender a convivir**. Madrid: Escuela Española.

Goldstein A.P., Arnold P. (1989) **Habilidades Sociales y autocontrol en la adolescencia**. Barcelona: Martínez Roca

Goldstein A.P., Spralkin R.P. **Habilidades Sociales y autocontrol en la adolescencia**. Barcelona: Martínez Roca

Jáuregui, P.; Huegun, A. Sentitu Hezitzaileak: harreman trebetasunak lantzen. Argitaletxea: Utriosque Vasconiae

López F., E. Carpintero, A. Del Campo, S. Lázaro y S. Soriano. (2006). **EL bienestar personal y social y la prevención del malestar y violencia**. Argit.: Pirámide

López Sánchez F. **Programa de autoestima**. Ediciones Pirámide.

Monzón J, Pedro Mª Torres: **Eman bostekoa**. Argit.: EREIN

Nazio Batuak (2004). **ABC: la enseñanza de los derechos humanos**

Pérez Sancho B. **Homosexualidad: secreto de familia**. Argit.: Egales

Roche-Neus R. **Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas**. BLUME Argit.: Aljibe

Salas B. I. Serrano: **Aprender a ser personas**. Argit. EUB

Salas B., I. Serrano, M^aJosé Urruzola: **Educar desde la igualdad. La aventura de ser personas**. Iruñeko Udala, Gizarte-zerbitzuen eta emakumearen departamendua. Emakumearen zinegotzigoa.

Salas B., M^a V Herreros, Mª J. Irigoyen. (2005). **Bizitzarako gaitasunak eta balioak: Bizikidetzeta eta tutoretza**. Argit.: Octoedro

Salas B., I. Serrano, M^aJosé Urruzola. **Jóvenes, adolescentes, protagonistas y responsables. Guía sobre género y crecimiento personal**. Iruñeko Udala. Gizarte-zerbitzuen eta emakumearen departamendua. Emakumearen zinegotzigoa.

Segura M. **Ser persona y relacionarse**. Argit.: NARCEA SA

Segura M y M Arcas (2005). **Educar las emociones y sentimientos: introducción práctica al complejo mundo de los sentimientos**. Argit.: NARCEA

Solsona N, A. Tomé, R. Serbís. **Aprender a cuidar y cuidarse**, Argit.: Octoedro.

Trianes M^aV, C. Fernández. **Aprender a ser persona y convivir**. Argit.: DESCLÉE

Urruzola Mª J. **Aprendiendo a amar desde el aula**. Argit.: Maite Canal

Urruzola Mª J. Nesken gida / **Guía para chicas**. Argit.: Maite Canal

Villalba F., F. Borja, M T Hernández. **El derecho a la diferencia. Materiales de apoyo para la educación en valores**. Hezkuntza eta Kultura Ministerioa.

W Pope Alice, Susan M.M. **Mejora de la autoestima: técnicas para adolescentes**. Argit.: Martínez Roca

Elkar ezagutzen dugu Gasteizko Berritzeguneetako Hezkidetza Mintegia.
<http://www.proarabatic.org/arabatic-eus/beste proiektubatzuk/index.htm>

Garapen pertsonala eta sozialaren arloa. Gure arteko harremanak. Gasteizko Berritzeguneetako Hezkidetza Mintegia.
<http://www.proarabatic.org/arabatic-eus/beste proiektubatzuk/index.htm>

Cefirelda.infoville.net Generalitat de Valencia, Conselleria de Cultura, Educació i Esport
<http://www.orientared.com>

www.elkarrekin.org (“orientaziogunea”n, liburutegian eta lurralde bakoitzeko hainbat lan-mintegitan sortutako web guneetan zintzilik dagoen materiala)

2. eduki-multzoa: Lanbide-orientazioa

GAIAK

- Proiektu profesionala

Xedeak eta helburuak
Prestakuntza-ibilbidea
Prestakuntza arautua eta arautu gabea
Lana eta enplegua
Lan-merkatua

- Lanbide-etorkizunari buruzko informazioa hautatzea

Hainbat iturri erabiliz, informazioa bilatzea
Informazioa antolatzea eta sailkatzea
Gordetako informazioa eguneratzea
Lortutako informazioaren garrantzia baloratzea

- Erabakiak hartzea

Hartu beharreko erabakia identifikatzea eta zehaztea
Pertsonarentzako eta lortu nahi denerako garrantzitsua dena ezagutzea
Daukagun informazioa berrikustea eta informazio berria bilatzea
Alternatiba bakoitza aukeratzeak dituen arriskuak eta abantailak baloratzea
Ezarritako helburua lortzeko ekintza-plana egitea
Erabakia eta emaitza bereiztea eta baloratzea

MATERIALAK

Alvarez Gonzalez M. **La orientación vocacional a través del currículo y la tutoría.** Bartzelona: Grao

Alvarez M.; Bisquerra R. (1997) **Manual de orientación y tutoría.** Argit.: Praxis, Bartzelona

Blanchard Jiménez M. (1997) **Plan de acción tutorial en la ESO.** Madril: Narcea

Del Frago R. V. Alvarez (2006). **DBHko erabakia hartu behar dut. Gida eta ikaslearen kuadernoa.** Argit.: Erein

Fernández Pina F. (1987): **Técnicas para estudiar con eficacia.** Bartzelona:PPU

Garcia Nieto, N. (1995): **La tutoría en la educación secundaria: segundo ciclo ESO Departamento de Orientación.** Madril: ICCE D.L.

Eusko Jaurlaritz (1990).**Tú decides, Zeurea Erabakia.** Guía 0 Guidaliburua.

Montané J. (1994): **La orientación escolar en la Secundaria. Una nueva perspectiva desde la educación para la carrera profesional.** Bartzelona: PPU

Pérez E., Zarate A., Muzas Mª D., Oñate M. (1996). **Aukera egin behar dut DBHn erabakiak hartzeko programa.** Hezkuntza Saila Eusko Jaurlaritz.

Rodríguez Moreno M^a L: **Como orientar hacia la construcción del proyecto profesional.** Argit.: DESCLEE de BROUWER

Sánchez Palomino, A. (1997): **Estrategias de trabajo intelectual para la atención a la diversidad.** Archinona: Aljibe.

Sanz eta Torres. **CODES Orientación escolar**

Solana Teófilo (2004). **Zer Ikasi Gaztearen prestakuntza eta orientazioa.** Argit.: Erein

Solana Teófilo (2004). **Zer Ikasi nahi dudan Norbere gogoetarako euskarrizko kuadernoa.** Argit.: Erein

Bideak egiten / Abriendo caminos. Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Departamendua.

http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-573/eu/contenidos/información/dia6/eu_2027/adjuntos/bideak_egiten/INDICE_E.pdf

Zer egin dezaket DBHren ondoren? 2006-2007 ikasturtea. Eusko Jaurlaritza 2006

http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-573/eu/contenidos/información/dia6/eu_2027/adjuntos/eso_ondoren/ESO_e.pdf

Ikasketa gida DBH. Nafarroako Gobernua.

<http://www.pnte.cfnavarra.es/publicaciones/pdf/ESO2006eusk.pdf>

Ikasketa gida BATXILERGOA. Nafarroako Gobernua.

<http://www.pnte.cfnavarra.es/publicaciones/pdf/bach2006eusk.pdf>

Ikasketa gida Unibertsitatea. Nafarroako Gobernua.

<http://www.pnte.cfnavarra.es/publicaciones/pdf/universidad2006eusk.pdf>

<http://www.orientared.com>

<http://www.elkarrekin.org/web/orientacionguna/>

3. eduki-multzoa: Besteekiko harremanak: komunikazioa, talde-lana eta gatazken konponketa

GAIAK

- Taldea

Liderra eta lidergoa

Taldeko zereginak, taldea eta taldekatzea

Partaidetza-sentimendua.

Elkar ezagutzeko, lasaitzeko eta konfiantza hartzeko jolasak

Komunikazio- eta adierazpen-jolasak

- Besteekiko harremanak

Elkarbizitza-arauak

Eskola-antolaketa eta -funtzionamendua:

Arduraduna edo ordezkaria aukeratzea

Ikasgelako arauak demokratikoki erabakitzea

Elkarrizketa

Hizketaldiak: gainerako pertsonak entzutea

hitz egiteko txanda errespetatzea

Berdinen arteko harremanak: taldearen soziograma

- Gatazkak

Gatazkaren aurreko estiloak: lankidetzeta, lehia, ukapena, eraso, pasibotasuna

Gatazkaren bilakaera

Gatazkak positiboki konpontzea: bitartekaritza, negoziazioa, gelako batzarra

- Gizarte-trebetasunak

Komunikazio-trebetasunak: adierazpenezkoak, pasiboak, oldarkorrak
Aurkezpenak.
Elkarrizketak.
Gizarte-jokabidearen motak
Enpatia

MATERIALAK

Alonso Gancebo N, Concha Iriarte Redín. **PECEMO: programa educativo de crecimiento y moral.** Argit.: Aljibe

Altable Ch. **Altable CH Educación sentimental y erótica.** Argit.: Miño eta Davila.

Ansa A., Ch Begué, J. Cabodevilla. **Osasun eta garapen pertsonalerako gida.** Nafarroako Gobernua
Gurutze Gorria, Gaztedia. **Mediación y diálogo: estrategias educativas para la prevención de la violencia.**

Elkarri (1999). **Hiru Txandatan,** 12-18 urte bitartekoentzako modulo didaktikoa. Bilbo

Eusko Jaurlaritz. **Gure harremanak hobetzen. Bizitza eta bizitzarako trebetasun programak.**

Goldstein A. P.,R.P.Spralkin. **Habilidades Sociales y autocontrol en la adolescencia.** Argit.: Martinez Roca.

Lorraz (2003). **Gure harremanak hobetzeko gaitasunak.** Argit.: Erein

López F., E. Carpintero, A. Del Campo, S. Lázaro eta S. Soriano (2006). **EL bienestar personal y social y la prevención del malestar y violencia,** Argit.: Pirámide

López Sánchez F. **Programa de autoestima.** Argit.: Pirámide.

Jáuregui P., A. Huegun. **Sentitu Hezitzaileak: harreman trebetasunak lantzen.** Argitaletxea: Utrisque Vasconiae.

Salas B. I. Serrano. **Aprender a ser personas** Argit.: EUB

Salas B.,Mª V Herreros, Mª J.Irigoyen (2005). **Bizitzarako gaitasunak eta balioak: Bizikidetzeta eta tutoretza.** Argit.: Octoedro

Salas B., I. Serrano,MªJosé Urruzola. **Educación desde la igualdad. La aventura de ser personas. Ayuntamiento de Pamplona. Área de servicios sociales y de la mujer.** Emakumearen zinegotzigoa

PALLARÉS M. (1990). **Técnicas de grupo para educadores**. Madrid: Narcea

Robert Roche-Neus: **Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas**. Argit.: BLUME, Ediciones Aljibe

Solsona N., A. Tomé, R. Serbís. **Aprender a cuidar y cuidarse**. Argit.: Octoedro

Sanz A. **Trebetasun Sozialak**. Bigarren Hezkuntzako 1. eta 2. maila. Nafarroako Gobernu

San Juan P. (2006). **Bitartekoen prestakuntza**. Nafarroako Gobernu, Hezkuntza Kirol eta Gazteri Departamendua

Sastre G., Moreno M. **Resolución de conflictos y aprendizaje emocional**. PARC Argit.: GEDISA

Trianes Mª V., Fernández C.: **Aprender a ser persona y convivir**. Argit.: DESCLÉE

Villalba F., F. Borja, M T Hernández. **El derecho a la diferencia. Materiales de apoyo para la educación en valores**. Hezkuntza eta Kultura Ministerioa

Garapen pertsonala eta sozialaren arloa. Gure arteko harremanak. Gasteizko Berritzeguneetako Hezkidetz Mintegia.

<http://www.proarabatic.org/arabatic-eus/beste proiektubatzuk/index.htm>

Cefirelda.infoville.net Generalitat de Valencia, Conselleria de Cultura, Educació iEsport

<http://www.orientared.com>

4. eduki-multzoa: Ikasketa-prozesuak

GAIAK

- **Kontzeptu-mapak:**

Kontzeptu nagusia identifikatzea

Gaiari buruzko funtsezko kontzeptuak edo hitzak ateratzea

Kontzeptuen arteko loturak egitea

Kontzeptuak taldekatzea

Kontzeptu-taldeak hierarkizatzea

Kontzeptuak grafikoki adieraztea eta horien arteko loturak ezartzea

- **Eskemak**

Informazio-edukiaren ideia orokorrera hurbiltzea

Testu-antolaketa eta ideien hierarkia ikustea. Atalak eta azpiatalak bereiztea.

Testuaren ideia nagusia idaztea

Xehetasunetara iristea

Ideiak logikoki antolatzea eta banatzea

Ideiak grafikoki antolatzea

- **Laburpenak**

Testua ulertzea

Oharrak idaztea eta funtsezko ideiak jasotzea

Ideia nagusiak eta bigarren mailako ideiak bereiztea

Hitz garrantzitsuenak elkarlotuz esaldiak osatzea eta, bertan, testuaren esanahia kontuan hartzea.

Ardatz nagusia aurkitzea, testua antolatzea eta ideiak lotzea

Narrazio-estiloan idaztea eta testuari esanahia eta jarraipena ematea.

- **Ikaste jarduerak antolatu eta planifikatzea**

- **Ikasteko erak eta estrategiak**

- **Proiektuen bidezko ikaskuntza**

MATERIALAK

Bermejo V., Calvo A., Casañas P., Coordinador Pujolás Pere.(2003). **Equipos de Aprendizaje Cooperativo en la Enseñanza Secundaria Obligatoria**. Universitat de Vic.

Duran D., Monereo C. **Entramados: método de aprendizaje cooperativo y colaborativo**. Argit.: Edebé

Brunet J.J., J.L. Negro (1984). **Lan intelektualerako oinarrizko teknikak**. Eusko Jaurlaritza

Novak, J. D. **“Ayudar a los alumnos a aprender como aprender”**.

Olano X. **Ikasten laguntzeko teknikak**. Nafarroako Gobernua

Ovejero, A.(1990). **El aprendizaje cooperativo. Una alternativa eficaz a la enseñanza tradicional**. Bartzelona, PPU

Parrilla, A (1992): **El profesor ante la integración escolar: investigación y formación**. Argit.: Cincel

Zenhas A., C. Silva C. Juanuario: **Enseñar a estudiar. Aprender a estudiar**. Argit.: Herramientas NARCEA

<http://www.orientared.com>

4.- EDUKIEN BANAKETA, MAILEN ETA GARRANTZIAREN ARABERA

EDUKIAK	1º	2º	3º	4º
Autoestimua eta autokontzeptua	1		2	
Gizarte-trebetasunak	1		2	
Gaitasunak	1		2	
Taldea	1		1	
Elkarbizitza-arauak	1		1	
Gatazkak	1		1	
Gizarte-trebetasunak	1		1	
Proiektu profesionala	2		1	
Lanbide-etorkizunari buruzko informazioaren hautaketa	2		1	
Erabaki-hartzeak	2		1	
Talde-lana	1		2	
Bilerak	1		2	
Agenda-erabilera	1		1	
Kontzeptu-mapak	1		1	
Eskemak	1		2	
Laburpenak	1		2	
Ikaste jarduerak antolatu eta planifikatzea	1		1	
Ikasteko erak, estrategiak	1		1	
Proiektuen bidezko ikaskuntza	1		1	

* 1: garrantzi gehiago, 2: garrantzi gutxiago

5.- GAITASUNAK ETA EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Aurrez aipatutako gaitasunen lorpena baloratu ahal izateko, horietako bakoitzarekin lotutako zenbait ebaluazio-irizpide identifikatu dira.

Argigarria izan dadin, honako taula hau egin dugu:

GAITASUNAK	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
<p>1.- Nork bere buruaren ezagutza aztertzea eta errealitate soziolaboralari buruz autonomiaz hausnartzea, bere etorkizuneko proiektu pertsonala bere ahalmenen eta balioen arabera zehaztu ahal izan dezan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ezaugarri pertsonalak errealismoz azaltzen ditu • Etorkizuneko ikaskuntza eta lan batzuen zerranda egiten du (ustez, beretzat izan daitezkeenak) • Etorkizuneko aukerak kontuan hartuta, horien abantailak eta desabantailak aztertzen ditu • Beretzako eta lortu nahi duenerako garrantzitsua dena ezagutzen du • Hemendik urte batzuetara bere errealitatea izan daitekeenari buruz pentsatzen duena era arrazoituan deskribatzen du • Helburu dituen xedeak lortzeko ilusioa eta ahalegina egiteko nahia agertzeko ditu
<p>2.- Norberaren esperientziak aztertzea eta egiaztatzea eta bere inguruko pertsona garrantzitsuak baloratzea, bere buruaren irudi positiboa, bere buruarekiko konfiantza eta eraginkortasuna lortzeko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gainerakoen laguntzak duen garrantzia aitortzen du • Norberaren ezaugarriak, trebetasunak eta lorpenak zehaztasunez identifikatzen ditu • Bere ikaskideekin berdintasunezko harremanak izaten ditu, eta ez du ez besteen gaitetik ez besteen mendean jokutzen • Bere ideiak, iritziak eta sentimenduak adierazpenez adierazten ditu.
<p>3.- Bizitzako esperientziak eta bere nahiz gizarteko gatazka-egoerak irizpidez aztertzea; horrez gain, hainbat aukera baloratzea, elkarrizketa oinarri hartuta erabaki arduratsuak hartzeko, besteekin eraikitzeko eta bere balioekin eta pentsaerarekin koherentea izateko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eguneroko bizitzako gatazka-egoeretan esku hartzen duten elementuak identifikatzen ditu • Bizitzan sortzen diren dilemen aurrean jarrera pertsonala hartzen du • Unean uneko gizarte-gertakariari eta -arazoei dagokienez, bere iritzia ematen du, modu arrazoituan • Eguneroko bizitzan, pertsonen artean gertatzen diren arazoak eta gatazkak pertsonalki eta era autonomoan konpontzen ditu • Bere arazoak konpontzeko oinarritzko konfiantza agertzen du • Zerbaitekin ados ez dagoenean, ikaskideekin horri buruz hitz egin nahi izaten du
<p>4.- Ikasgelako eta ikastetxeko bizitzan gogo biziz parte hartzea, eta, elkarbizitza-arauak errespetatzeaz gain, bertako funtzionamenduarekin lotutako ekintzetan eta erabakietan inplikatzeko; horrela, herritar arduratsu, adeitsu eta kritiko gisa jokatu du.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bere iritziak ematen ditu • Talde-gelan proposatutako jardueretan inplikatu egiten da • Ikastetxean sustatzen diren ekitaldietan parte hartzen du • Jarduera nagusien deialdietan parte hartzen du • Beste ekintza batzuk proposatzen ditu • Zeregin bateratuen ardura hartzen du • Hartutako konpromisoetatik eratorritako lan guztiak amaiera arte betetzen ditu • Elkarbizitza-arauak betetzen ditu

<p>5.- Jarrera irekia mantenduz, eskola-jarduerak gauzatzeko moduari eta egindako ahaleginari buruz hausnartzea; horrela, bere eskola-errendimendua ebaluatu eta beharrezko dituen hobekuntzak sartuko ditu, eta, horrez gain, ondo egindako lana baloratuko du.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zailtasunak eta frustrazioa onartzen ditu, baina ez du zeregina bertan behera uzten • Eskolako betebeharrei erantzuteko duen modua aztertzen du • Agenda era sistematikoan erabiltzen du • Bere denbora dituen betebeharren arabera antolatzen du • Zereginak betetzen hasi aurretik prestatu egiten ditu • Aldian behin, bere jardueren antolaketa berrikusten du, eta, emaitzak kontuan hartuta, hobekuntzak egiten ditu. • Eskola-materialak zaindu eta ordenatuta gordetzen ditu • Informazioa hautatzen eta sailkatzen du • Amaitutako eta ondo egindako lanarekin gozatu egiten du • Eskolan dituen zereginak arduraz eta era ordenatuan betetzen ditu
<p>6.- Inguruko pertsonen ikuspegi sortzailearekin laguntzea, eta beste pertsonekin bere pentsamendua eraikitzeke, ideiak eta esperientziak partekatzeko, taldean lan egiteko eta komunikazio-sareak ezartzeko duen beharra baloratzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Entzun egiten du eta, ondoren, entzundakoa berriro errepikatzen du, ulertu duela egiaztatzeko • Proposamen desberdinak daudenean bere iritzia arrazoitzen du • Bere ikaskideek egindako ekarpenak baloratzen ditu • Eztabaida-egoeretan, galderak egin eta datuak biltzen ditu • Talde-lanak egitean, beste ikaskideekin lankidetzan aritzen da • Egiten dituen ekarpenen bidez, zeregin bateratuetan aurrera egiten laguntzen du • Taldea egitean, dagokion lan-zatia arduraz betetzen du • Besteekin lan egiteari dagokionez, poztasuna adierazten du
<p>7.- Bidegabekeria- edo indarkeria-egoerekiko kritiko agertzea eta aniztasuna onartzea eta errespetatzea; horrela, kultura arteko gizarte honetan, bere portaera bat etorriko da justizia-, berdintasun-, bake- eta elkartasun-balioekin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eguneroko bizitzako gizarte-egoeretan dauden balioak hautematen eta deskribatzen ditu • Gizarte-egoerak ikuspegi kritikoz aztertzen ditu • Bidegabekeria-egoerei nahiz giza eskubideak errespetatzen ez diren egoerei dagokienez, bere gaitzespen-jarrera adierazten du • Elkartasun-keinuak egiten ditu bere inguru hurbilean dauden premiei dagokienez • Gizarte-premiak direla-eta, etorkizunean laguntza eta babesa emateko nahia adierazten du • Bere inguruan, hainbat jarrera identifikatzen ditu: tolerantzia, elkartasuna, justizia... • Hainbat kulturatan dagoen aberastasuna baloratzen du eta horrekiko interesa agertzen du